

Torsdagen, 19 januari 2023

P9_TA(2023)0015

Inrättandet av en tribunal för aggressionsbrottet mot Ukraina**Europaparlamentets resolution av den 19 januari 2023 om inrättandet av en tribunal för aggressionsbrottet mot Ukraina (2022/3017(RSP))**

(2023/C 214/10)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Ukraina och Ryssland, särskilt resolutionen av den 19 maj 2022 om kampen mot strafflöshet för krigsförbrytelser i Ukraina ⁽¹⁾ och av den 23 november 2022 om kategorisering av Ryska federationen som statlig sponsor av terrorism ⁽²⁾,
- med beaktande av Londondeklarationen av den 13 januari 1942,
- med beaktande av FN-stadgan,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolutioner 3314(XXIX) av den 14 december 1974 om definition av aggressionshandlingar och 377(V) (resolutionen "Uniting for peace") av den 3 november 1950,
- med beaktande av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (ICC), särskilt artikel 8a och Kampalaändringarna om aggressionsbrott till denna stadga, och 2006 års avtal mellan ICC och EU om samarbete och bistånd,
- med beaktande av Europarådets parlamentariska församlings resolutioner 2433(2022), 2436(2022), 2463(2022) och 2473(2022),
- med beaktande av Internationella domstolens beslut av den 16 mars 2022 om anklagelser om folkmord enligt konventionen om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (genocide),
- med beaktande av resolutionen om Ryska federationens anfallskrig mot Ukraina och dess folk och dess hot mot säkerheten i hela OSSE-regionen, som antogs vid det 29:e årliga sammanträdet i den parlamentariska församlingen för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) den 2–6 juli 2022,
- med beaktande av det gemensamma uttalandet från utrikesministrarna i Estland, Lettland och Litauen av den 16 oktober 2022 med en uppmaning om att inrätta en särskild domstol för aggressionsbrottet mot Ukraina,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolutioner av den 2 mars 2022 om aggressionen mot Ukraina och av den 12 oktober 2022 om Ukrainas territoriella integritet: försvar av principerna i FN-stadgan,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolutioner av den 2 november 2022 om rapporten från Internationella brottmålsdomstolen (*Report of the International Criminal Court*) och den 14 november 2022 om främjande av prövning och gottgörelse för aggressionen mot Ukraina (*Furtherance of remedy and reparation for aggression against Ukraine*),
- med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 20–21 oktober 2022 och av den 15 december 2022,
- med beaktande av uttalandet av den 30 november 2022 från kommissionens ordförande Ursula von der Leyen om Rysslands ansvarsskyldighet och användningen av ryska frysta tillgångar, där hon hänvisar till behovet av att inrätta en specialdomstol för att utreda och lagföra Rysslands aggressionsbrott mot Ukraina, med stöd av FN, och av efterföljande uttalanden på hög nivå från Tyskland, Polen och andra länder,

⁽¹⁾ EUT C 479, 16.12.2022, s. 68.

⁽²⁾ Antagna texter, P9_TA(2022)0405.

Torsdagen, 19 januari 2023

— med beaktande av artikel 132.2 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

- A. Enligt FN-stadgan och folkrättens principer åtnjuter alla stater suverän likställighet och ska i sina internationella förbindelser avhålla sig från hot om eller bruk av våld mot någon stats territoriella integritet eller politiska oberoende.
- B. Sedan februari 2014 har Ryssland fört ett olagligt, provocerat och orättfärdigt aggressionskrig mot Ukraina, som Ryssland återupptog den 24 februari 2022 med en massiv invasion av Ukraina.
- C. Ryska federationens aggressionskrig mot Ukraina utgör en grov och flagrant kränkning av FN-stadgan, folkrättens grundläggande principer och olika internationella avtal, såsom Helsingforslutakten, Parisstadgan för ett nytt Europa och samförståndsavtalet från Budapest.
- D. Under denna tid har Rysslands styrkor genomfört urskillningslösa attacker mot bostadsområden och civil infrastruktur, dödat tusentals ukrainska civila och utfört terrordåd i hela landet mot civil infrastruktur.
- E. Tusentals civila, däribland barn, har redan mördats och många fler torterats, trakasserats, utsatts för sexuella övergrepp, kidnappats eller tvångsflyttats. Detta omänskliga beteende från de ryska styrkornas och deras proxyaktörers sida strider helt mot internationell humanitär rätt.
- F. De ryska väpnade styrkornas rapporterade grymheter i Butja, Irpin och många andra ukrainska städer under den ryska ockupationen visar brutaliteten i det aggressionskrig som Ryska federationen för mot Ukraina och understryker vikten av samordnade internationella insatser för att fastställa ansvarsskyldighet för aggressionsbrottet och alla kränkningar av internationell humanitär rätt.
- G. Den 30 september 2022 förklarade Ryssland ensidigt sin annektering av de delvis ryskockuperade ukrainska oblasterna Donetsk, Cherson, Luhansk och Zaporizjzja.
- H. Ryska federationen har av Europaparlamentet och många nationella parlament och församlingar förklarats vara en statlig sponsor av terrorism och en stat som använder terroristmetoder.
- I. Rysslands aggressionskrig mot Ukraina är den mest upprörande aggressionshandling som begåtts av det politiska ledarskapet i ett land i Europa sedan 1945 och kräver därför adekvata rättsliga åtgärder på internationell nivå. FN:s generalförsamling har i sina resolutioner ⁽³⁾ erkänt att "Ryska federationens aggression mot Ukraina" står "i strid med artikel 2.4 i FN-stadgan" och att "Ryska federationen måste ställas till svars för alla kränkningar av internationell rätt i eller mot Ukraina, inbegripet dess aggression i strid med FN-stadgan". De som är ansvariga för aggressionsbrottet mot Ukraina får inte förbli ostraffade.
- J. Rysslands aggression har också uttryckligen fördömts av företrädare för flera stater och internationella organisationer, såsom Europarådet, OSSE, EU, Nato, Afrikanska unionen, Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap, Stillahavsöarnas forum, Amerikanska samarbetsorganisationen, Karibiska gemenskapen, Nordiska rådet med flera.
- K. Den 16 mars 2022 beordrade Internationella domstolen Ryska federationen att omedelbart avbryta sina militära operationer på Ukrainas territorium.

⁽³⁾ FN:s generalförsamlings resolutioner av den 2 mars 2022 om aggressionen mot Ukraina (*Aggression against Ukraine*), av den 24 mars 2022 om de humanitära konsekvenserna av aggressionen mot Ukraina (*Humanitarian consequences of the aggression against Ukraine*) och av den 15 november 2022 om främjande av prövning och gottgörelse för aggressionen mot Ukraina (*Furtherance of remedy and reparation for aggression against Ukraine*).

Torsdagen, 19 januari 2023

- L. Sedan den 2 mars 2022 genomför ICC:s åklagare en utredning av situationen i Ukraina med avseende på tidigare och aktuella påståenden om brott som begåtts av Ryska federationen sedan den 21 november 2013, däribland folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten. Även om Ukraina inte är part i ICC har landet erkänt ICC:s jurisdiktion och samarbetar med den.
- M. I FN:s generalförsamlings resolution 3314(XXIX) av den 14 december 1974 definieras aggression som "en stats användning av väpnat våld mot en annan stats suveränitet, territoriella integritet eller politiska oberoende, eller på något annat sätt som är oförenligt med FN-stadgan", och det anges att ett "anfälls- eller anfallskrig är ett brott mot den internationella freden" och att "aggression leder till internationellt ansvar". Enligt artikel 8a i Romstadgan ska aggressionsbrott anses föreligga när en person, som i kraft av sin ställning kan utöva kontroll eller styra över en stats politiska eller militära handlande, planerar, förbereder, inleder eller utför en aggressionshandling som, till sin karaktär, svårighetsgrad och omfattning, utgör en uppenbar överträdelse av Förenta nationernas stadga. Med "aggressionshandling" avses en stats användning av väpnat våld mot en annan stats suveränitet, territoriella integritet eller politiska oberoende, eller på något annat sätt som är oförenligt med FN-stadgan. Enligt Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen skiljer sig aggressionsbrott från krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten. Aggressionsbrottet är i allmänhet ett brott av statsledningen eftersom det endast kan begås av dem som har makt att utforma en stats aggressionspolitik. Internationella militärdomstolen i Nürnberg, som fokuserade på aggressionsbrott, slog 1946 fast att aggression var "den yttersta internationella brottsligheten".
- N. Ett aggressionskrig är ett allvarligt internationellt brott, särskilt i samband med möjlig användning av alla typer av massförstörelsevapen, vilket får katastrofala konsekvenser för världsfreden och människors livsuppehälle, samt allvarliga och långsiktiga skador på den naturliga miljön och klimatet.
- O. I målet Barcelona Traction uppgav Internationella domstolen att de skyldigheter som följer av förbudet mot aggressionshandlingar är skyldigheter gentemot det internationella samfundet som helhet och inte gentemot enskilda stater.
- P. ICC har, efter två ad hoc-förklaringar från Ukraina, jurisdiktion över krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och folkmord som begåtts på Ukrainas territorium sedan november 2013, men den har, enligt definitionen i artikel 8a i Romstadgan och Kampalaändringarna, inte jurisdiktion över aggressionsbrott i denna situation, eftersom varken Ukraina eller Ryska federationen har ratificerat Romstadgan och de ändringar av den som rör aggressionsbrott. Sedan den 2 mars 2022 håller ICC:s åklagare på med en utredning av situationen i Ukraina. Inrättandet av en särskild tribunal för aggressionsbrott kommer inte att påverka ICC:s jurisdiktion över andra brott, utan kommer i stället att komplettera den.
- Q. Europaparlamentet och parlamenten i Tjeckien, Estland, Frankrike, Lettland, Litauen, Nederländerna och Polen har hittills antagit resolutioner med stöd av inrättandet av den särskilda internationella ad hoc-tribunalen.
- R. Den 30 november 2022 lade kommissionen fram alternativa möjligheter att fastställa en mekanism för ansvarsskyldighet för aggressionsbrottet mot Ukraina. Alla beslut om en sådan mekanism bör fattas i nära samarbete med Ukraina.
- S. I sina slutsatser av den 15 december 2022 uppmanade Europeiska rådet de fortsatta ansträngningarna för att säkerställa fullständig ansvarsskyldighet för krigsförbrytelser och för att säkerställa ansvarsskyldighet för aggressionsbrott, och uppmanade kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och rådet att gå vidare med detta, i enlighet med EU-rätten och internationell rätt, och framhöll att lagföring av aggressionsbrott angår hela det internationella samfundet.

Torsdagen, 19 januari 2023

- T. FN:s säkerhetsråd står lamslaget inför situationen i Ukraina på grund av Rysslands möjlighet att lägga in veto mot alla konkreta åtgärder. FN:s generalförsamlings resolution 377 (V) skapade ett prejudikat för att ge FN en alternativ handlingsväg när minst en ständig medlem av FN:s säkerhetsråd använder sitt veto för att hindra säkerhetsrådet från att utföra sina uppgifter enligt FN-stadgan.
1. Europaparlamentet upprepar sitt fördömande, i starkast möjliga ordalag, av Rysslands aggressionskrig mot Ukraina, sitt orubbliga stöd för Ukrainas oberoende, suveränitet och territoriella integritet inom landets internationellt erkända gränser och sitt krav på att Ryssland omedelbart avbryter all militär verksamhet i Ukraina och villkorlöst drar tillbaka samtliga trupper och all militär utrustning från Ukrainas hela internationellt erkända territorium.
 2. Europaparlamentet betonar att Rysslands aggressionsbrott mot Ukraina är ett tydligt och obestridligt brott mot FN-stadgan, som med hänsyn till den globala säkerheten och den regelbaserade världsordningen inte kan lämnas obesvarat av det internationella samfundet. Parlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen, den vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och medlemsstaterna att stödja fullständig ansvarsskyldighet för alla brott som begåtts av Ryssland, dess allierade och proxyaktörer under deras aggressionskrig mot Ukraina.
 3. Europaparlamentet understryker det brådskande behovet av att EU och medlemsstaterna i nära samarbete med Ukraina och det internationella samfundet, helst genom FN, verkar för inrättandet av en särskild internationell tribunal för att lagföra det aggressionsbrott mot Ukraina som begåtts av den politiska och militära ledningen i Ryska federationen och dess allierade och för att finna en rättsligt sund gemensam väg framåt i denna fråga. Parlamentet anser att inrättandet av en sådan tribunal skulle täppa till den stora luckan i den nuvarande institutionella strukturen för internationell straffrätt och bör baseras på de normer och principer som gäller för Internationella brottmålsdomstolen i enlighet med Romstadgan.
 4. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna och medlemsstaterna att i nära samarbete med Ukraina söka och bygga upp politiskt stöd i FN:s generalförsamling och andra internationella forum, däribland Europarådet, OSSE och G7, för att inrätta en särskild tribunal för aggressionsbrotten mot Ukraina.
 5. Europaparlamentet anser att inrättandet av den särskilda tribunalen skulle komplettera Internationella brottmålsdomstolens och dess åklagares utredningsarbete, eftersom denna tribunal skulle fokusera på påstådda folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten som begåtts i Ukraina. Parlamentet upprepar sitt fulla stöd för Internationella brottmålsdomstolens åklagares pågående utredning av situationen i Ukraina. Parlamentet uppmanar med kraft Ukraina att ratificera Internationella brottmålsdomstolens Romstadga och ändringarna av den och formellt bli medlem av Internationella brottmålsdomstolen.
 6. Europaparlamentet efterlyser en aktiv användning av EU:s offentliga diplomati och strategiska kommunikation till stöd för inrättandet av den särskilda tribunalen.
 7. Europaparlamentet understryker att den särskilda tribunalens exakta sammansättning och arbetssätt visserligen inte har fastställts ännu, men att de strängaste kriterierna för transparens och opartiskhet måste respekteras. Parlamentet anser vidare att den särskilda internationella tribunalen måste ha behörighet att utreda inte bara Vladimir Putin och Ryska federationens politiska och militära ledning, utan även Aljaksandr Lukasjenka och den politiska och militära ledningen i Belarus, som en möjliggörande stat, från vars territorium och med vars logistiska stöd Ryska federationen utför sitt aggressionskrig mot Ukraina, eftersom det omfattas av beskrivningen av ett aggressionsbrott i enlighet med artikel 8a i Romstadgan.
 8. Europaparlamentet betonar att EU:s förberedande arbete med den särskilda tribunalen bör inledas utan dröjsmål, inriktas på att fastställa arrangemangen för den särskilda tribunalen i samarbete med Ukraina och stödja ukrainska och internationella myndigheter för att säkra bevis som ska användas i den framtida särskilda tribunalen.
 9. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna, i synnerhet kommissionen och Europeiska utrikestjänsten, att under tiden stödja inrättandet av en interimistisk åklagarmyndighet (IPO) och konstaterar att inrättandet av denna myndighet skulle vara ett mycket viktigt praktiskt steg framåt i den framtida särskilda tribunalens utredning och lagföring av aggressionsbrottet mot Ukraina.
 10. Europaparlamentet fördömer Rysslands praxis att blockera alla åtgärder på FN-nivå som syftar till att ställa landet till svars för aggressionskriget mot Ukraina.

Torsdagen, 19 januari 2023

11. Europaparlamentet betonar den viktiga roll som en särskild tribunal för aggressionsbrott mot Ukraina spelar när det gäller att söka rättvisa för det ukrainska folket, avskräcka andra internationella aktörer från att imitera Rysslands olagliga aggression och underlätta skadeståndsanspråk och eventuell främjande försoning.
 12. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna samt deras partner och allierade att inleda diskussioner om den rättsliga möjligheten att använda den ryska statens statliga tillgångar som skadestånd för Rysslands kränkningar av internationell rätt i Ukraina, inbegripet genom att eventuellt neka sådana tillgångar skydd i form av suverän immunitet eller begränsa sådant skydd på grund av dessa överträdelsers grova karaktär.
 13. Europaparlamentet är fast övertygat om att inrättandet av denna särskilda tribunal för aggressionsbrott skulle sända en mycket tydlig signal till både det ryska samhället och det internationella samfundet om att Putin och det ryska politiska och militära ledarskapet kan dömas för de brott som begåtts i Ukraina. Parlamentet understryker att inrättandet av denna tribunal också skulle vara en tydlig signal till Rysslands politiska och ekonomiska elit om att det inte längre är en möjlighet för ett Ryssland under Putins ledning att återgå till "business as usual" med väst.
 14. Europaparlamentet stöder FN:s generalförsamlings rekommendation som ett första steg mot att FN:s medlemsstater, i samarbete med Ukraina, upprättar ett internationellt skaderegister som ska tjäna som ett arkiv för framtida skadestånd när det gäller skada eller förlust för alla berörda fysiska och juridiska personer, och om de långsiktiga, utbredda och allvarliga skadorna på den naturliga miljön och klimatet, liksom på den ukrainska staten, som orsakats av Rysslands folkrättsstridiga handlingar i eller mot Ukraina, samt främja och samordna insamlingen av bevis.
 15. Europaparlamentet uppmanar EU att anta en gemensam ståndpunkt om aggressionsbrottet och om Kampalaändringarna om aggressionsbrottet till Internationella brottmålsdomstolens Romstadga. Parlamentet uppmanar Bulgarien, Danmark, Frankrike, Grekland, Ungern och Rumänien att godta och ratificera Kampalaändringarna.
 16. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, FN:s generalsekreterare, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, FN:s flyktingkommissariat, Internationella rödakorskommittén, Internationella brottmålsdomstolen, G7-länderna, Afrikanska unionen, Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap, Stillehavsöarnas forum, Amerikanska samarbetsorganisationen, Karibiska gemenskapen, de belarusiska myndigheterna, Ryska federationens president, regering och parlament, samt Ukrainas president, regering och parlament.
-